

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
II Всеукраїнської науково-практичної конференції
(Суми, 23 листопада 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

управління підприємствами. – 2017. – Вип. 5. – С. 75–78.

2. Курінна О. В. Теоретичні аспекти управління фінансовим потенціалом підприємств / О. В. Курінна // Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Економіка. – 2014. – Вип. 1. – С. 161–171.

УДК 658.15

Душак Майя Іванівна,
аспірант,

Сумський державний університет, м. Суми

ФІНАНСОВА АРХІТЕКТУРА, ЇЇ ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ

Важливою віхою в розвитку всього проблемного поля корпоративних фінансів стала концепція фінансової архітектури компанії. Вперше і сам термін “корпоративна фінансова архітектура” і проблеми, що з нею пов'язані, були озвучені у вступній промові С. Майерса (Muers) на конференції Європейської асоціації фінансового менеджменту і маркетингу (EFMA) в Лісабоні у червні 1998 року. Фінансова архітектура, за С. Майерсом, означає весь “фінансовий дизайн бізнесу, що охоплює власність (концентровану або розпорошену), організаційно-правову форму, стимули, способи фінансування і розподілу ризиків між інвесторами”.

Поняття фінансової архітектури взагалі є відносно новим. Дослідження в межах цієї проблематики, як зазначає Наконечна А.С., здебільшого проводяться в трьох аспектах (табл. 1).

Виділяють наступні основні структурні компоненти фінансової архітектури:

- структура капіталу;

- структура власності;
- корпоративне управління і контроль;
- організаційно-правова форма.

Таблиця 1 – Визначення поняття «фінансова архітектура»

І.В. Івашковська, А.М. Степанова, Н.В. Бичкова, М. Барклі та К. Смітт, М. Бойко, А. Шлейфер та Р. Вішни, Дж. Кьюмар	дослідження елементів фінансової архітектури та їх впливу – комплексного або індивідуального – на стратегічну ефективність бізнесу, що вимірюється ринковими показниками
Теплова Т.В., Черкасова В.А., С. Фаззарі, М. Кампелло	дослідження впливу фінансових обмежень компаній, які визначаються особливостями її фінансової архітектури на рівень капітальних інвестицій, що вимірюється за чуттєвістю обсягу інвестицій від внутрішнього грошового потоку, який генерує компанія
М.С. Кокорева, В. Дробец, М. Фаулкендер, М. Фланері, Х. Де Анжело	дослідження структури капіталу сучасних компаній, детермінант, під впливом яких вона формується та швидкості пристосування до цільової структури капіталу

Крім цього, в залежності від напрямку дослідження фінансової архітектури, до системи характеристик фінансової архітектури відносять: стимули та ризики, які виступають індикаторами, що визначають якість фінансової архітектури; ендогенні та екзогенні фактори фінансових обмежень компаній; ефективність та вплив на ринкову вартість бізнесу тощо.

Категорія “фінансова архітектура” є синтезом базових властивостей двох категорій: “архітектури” (від лат. architecture — будівничий) — мистецтво проектування, спорудження та художнього оздоблення будов, будівельне

мистецтво, характер та стиль будови [5] – спосіб, характер та стиль певної будови та “фінансів” (від лат. *financia* — наявність, дохід) — економічна категорія, що відображає економічні відносини в процесі створення і розподілу фондів грошових коштів [6]. По суті, фінансова архітектура є інституціональною структурою компанії, в межах якої будуються її фінансові відносини.

Чому архітектура компанії і її бізнесу є фінансовою? По-перше, вона охоплює три ключові структури — капіталу, власності та корпоративного управління. Саме вони здійснюють суттєвий вплив на інвестиційні ризики, формуючи як унікальні ризики компанії, так і її схильність до систематичних (ринкових) ризиків. Структура власності і корпоративне управління визначають методи узгодження інтересів різних видів власників, регулюють конфлікти інтересів між власниками і менеджментом, при цьому від структури капіталу напряму залежить ризик неплатоспроможності і наростання витрат фінансової неспроможності. По-друге, структура власності та корпоративного управління визначають процедури і механізми прийняття рішень стратегічного спрямування і механізмів його реалізації через стратегічну програму компанії. Саме тому вони визначають характер розподілу потоків вільних грошових коштів компанії [2].

Структура власності юридичної особи – система взаємовідносин юридичних та фізичних осіб, що дає змогу визначити: всіх ключових учасників (включаючи публічні компанії) і контролерів такої юридичної особи; всіх ключових учасників кожної юридичної особи, яка існує у ланцюгу володіння корпоративними правами такої юридичної особи; всіх осіб, які мають пряму та/або опосередковану істотну участь у такій юридичній особі; відносини контролю щодо цієї юридичної особи між усіма особами [7].

Структура капіталу – спеціальне логічне поняття, введене в сучасний фінансовий аналіз для позначення комбінації (співвідношення) джерел позичкового і власного фінансування, яка прийнята підприємством для реалізації його ринкової стратегії. Разом з тим, необхідно розділяти поняття склад та структура капіталу підприємства. Склад капіталу підприємства – це сукупність (перелік) утворюючих його елементів, а структура – співвідношення (питома вага) даних елементів.

Організаційна-правова форма становить свого роду конституцію, модель, основу, на підставі якої здійснюється господарська діяльність суб'єкта господарювання. Задля ефективного ведення господарської діяльності суб'єктам господарювання, зокрема господарським організаціям, важливо чітко визначитися із вибором своєї організаційно-правової форми, оскільки від такого вибору залежить порядок створення, функціонування, реорганізації та ліквідації.

Корпоративне управління означає владні повноваження здійснювати інвестиції і приймати рішення щодо фінансування. Будь-яке вороже поглинання - це спроба передати корпоративне управління в інші руки. Разом з тим, зазвичай під корпоративним контролем розуміється роль ради директорів, право акціонерів на голосування, боротьба за голоси акціонерів та всі інші засоби, якими власники можуть впливати на прийняття важливих рішень корпоративного життя [1].

Таким чином, фінансова архітектура (або простіше фінансовий устрій компанії) пов'язана з корпоративним управлінням (хто керує бізнесом?), з корпоративним контролем (як домогтися, щоб менеджери діяли в інтересах акціонерів?) з правовою формою організації компанії (корпорація або товариство), джерелами фінансування (акціонерний або приватний власний

капітал), взаєминами з фінансовими інститутами.

Список використаних джерел

1. Брейли Р., Майерс С. Принципы корпоративных финансов / Пер. с англ. Н. Барышниковой. — М.: ЗАО "Олимп-Бизнес", 2008. 1008 с.
2. Івашковська І.В., Степанова А.Н., Кокорева М.С. Финансовая архитектура компаний. Сравнительные исследования на развитых и развивающихся рынках: монография. — М.: Инфра-М, 2013. — 238 с.
3. Наконечна А.С. Динамічні характеристики фінансової архітектури суб'єктів господарювання в умовах ділових циклів.// Финансы, учет, банки. - №1 (21) – 2016. – С. 265-275.
4. Семенюк В.О. Фінансова архітектура як механізм забезпечення ефективності фінансової діяльності корпорації. // Економіка та держава. – № 9. – 2015. – С. 125-128.
5. Словник української мови в 11 томах. — Том 1. — 1970.
6. ФІНАНСИ // Юридична енциклопедія: [в 6-ти т.] / ред. кол. Ю.С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. — К.: Українська енциклопедія, 1998.
7. Школьник І. О. Фінансовий ринок України: сучасний стан і стратегія розвитку : монографія. - Суми : ВВП "Мрія" ТОВ, УАБС НБУ, 2008. -348 с.